

25 jaar bij Schouwburg Amphion Paul Dekker:

“Ik kan niet zonder theater”

PAUL DEKKER

De passie voor techniek was er al toen Paul Dekker (Hoofd Techniek van Schouwburg Amphion in Doetinchem) een jaar of zes was en dat gevoel is nooit meer verdwenen. Met zo'n vijfduizend voorstellingen (qua techniek) op zijn naam praat hij nog steeds over 'een magisch gevoel' wanneer het over wéér een geslaagde voorstelling gaat. Dit jaar is Dekker 25 jaar officieel verbonden aan de Doetinchemse schouwburg en dus blikt hij terug, kijkt hij vooruit en praat hij over de ontwikkelingen in het algemeen en de leerplek die Amphion is.

Een kwart eeuw is Dekker zoals gezegd al officieel werkzaam bij Schouwburg Amphion. De nadruk mag hierbij op 'officieel' worden gelegd, aangezien hij ook vóór die tijd al regelmatig hand- en spandiensten verrichtte bij de schouwburg. "Eigenlijk was de interesse voor

(met name) het licht er al toen ik een jaar of zes was", vertelt Dekker. "Ik ging overdag slapen om 's avonds de kermis met alle mooie verlichting te kunnen bezoeken. Het theater kwam in beeld toen ik een jaar of twaalf was en vanaf mijn vijftiende spijbelde ik regelmatig

van school om hier al af en toe te kunnen helpen." Na eerst als toneelmeester te hebben gewerkt, is Dekker nu alweer dertien jaar werkzaam als Hoofd Techniek. Zelfs het allerkleinste hoekje van de schouwburg is voor hem dus bekend terrein.

Uitstel

Wie door Schouwburg Amphion loopt zal het waarschijnlijk opvallend vinden dat grote producties graag naar Doetinchem komen. "De Schouwburg is namelijk klein en nogal verouderd", vertelt Dekker. "Zo werken we bijvoorbeeld nog steeds met een handtrekkenwand. Het grappige is dat mensen dan vragen wanneer de nieuwe trekkenwand gaat komen, maar wij hebben er dit seizoen net nieuwe touwen in gezet." Het is logisch dat de trekkenwand niet vervangen wordt. Binnen enkele jaren gaat Amphion namelijk de deuren sluiten en verrijst iets verderop een volledig

nieuw theater. "We gaan inderdaad een nieuwe schouwburg bouwen, maar dat loopt allemaal al tien jaar", legt Dekker uit. In 2004 zouden we dichtgaan, januari 2007 zouden we dichtgaan, maar nu wordt het al 2009. Ik denk dat het dan wel echt gaat gebeuren en tot die tijd hebben we van de Arbo uitstel gekregen. Om dat uitstel te krijgen hebben we bijvoorbeeld wel de touwen moeten vernieuwen en moeten we bij voorstellingen een mannetje extra inzetten." Toch komen zoals gezegd ook de grote producties veelal naar Amphion. "Neem Van den Ende bijvoorbeeld", vertelt Dekker. "Zij komen hier graag. Dan improviseren we waar nodig en dat vinden ze wel leuk ook. Of dat kan ligt ook aan de ploeg waarmee je werkt. Wij hebben hier bijvoorbeeld een jonge, praktijkgerichte ploeg. Ik ben zelf 45 jaar en ben de oudste, dat zegt genoeg." De grote producties vindt Dekker zelf ook het leukst om te doen: "We hebben hier bijvoorbeeld ook Jesus Christ Superstar gehad. Een heel zware productie, maar ook dat krijgen we hier voor elkaar. Mede doordat je onderling zulke goede contacten hebt, kun je voor elk probleem wel een oplossing vinden. Dat zijn voor ons ook de uitdagingen. De kant en klare producties heb je wel een keer gezien als je zo lang in het vak zit." Dekker heeft meer dan recht van spreken wat dat betreft. Door de jaren heen zag hij immers al zo'n vijfduizend voorstellingen voorbijkomen.

Praktijk

'Praktijkgericht' is een term die kenmerkend is voor de visie en werkwijze die Dekker door de jaren heen ontwikkeld heeft. Zo vindt de technicus ook dat opleidingen die gericht zijn op zijn vakgebied nogal theoretisch van aard zijn: "Qua theorie zijn ze er helemaal klaar voor als ze van de opleiding afkomen, maar de praktijk is toch altijd weer net wat anders. Het zal wel een 'opmerking van de oude stempeel' zijn, maar het klopt wel. Ik ben zelf echt een praktijkman. Eentje die dus denkt vanuit de praktijk en niet vanuit de theorie. Als iets volgens die jongens tien centimeter te ver naar links zit dan kan het volgens hen al helemaal verkeerd gaan, maar je moet kijken hoe het in de praktijk uitpakt. Ze komen met papieren binnen, klappen hun laptopjes uit en daar gaan ze vervolgens steevast van uit. Daar is natuurlijk ook wel wat voor te zeggen, maar je moet ook zo kunnen redeneren dat je altijd nog dingen kunt aanpassen." Dekker en consorten merken zulke dingen vooral wanneer een kleinere voorstelling de schouwburg aandoet. "Dan komen ze hier binnen, hebben ze net hun school afgemaakt en zeggen ze meteen: 'het past hier nooit allemaal in'. Ik zeg dan op mijn beurt dat ze gewoon rustig moeten blijven, dat het makkelijk past en dat het allemaal goed komt. En dat komt het ook altijd. Dat zijn ze gewoon niet gewend. Nu zijn we ook wel een van de kleinere the-

aters, daarom moeten we ook groter. Bij de nieuwbouw wordt het toneel bijvoorbeeld vier keer zo groot en ook de zaal wordt groter. De hele techniek gaat op de schop want het is allemaal verouderd. Neem bijvoorbeeld de kleine zaal, die in 1981 gebouwd is. We hebben er toen licht voor aangeschaft, maar daar is naderhand nooit meer iets aan veranderd. Het wordt dus hoog tijd."

Up-to-date

De overstap naar de nieuwe techniek is qua kennis niet echt moeilijk te maken volgens Dekker. "Wel moeten we bijvoorbeeld voor de nieuwe trekkenwand die in de nieuwbouw gaat komen allemaal een opleiding gaan volgen. Dat gaan we doen als de boel hier stil ligt. Ik verwacht namelijk dat we in januari 2009 wél echt dicht gaan, maar dat dan de nieuwe schouwburg nog niet af is. Ik denk dat die bouw nog wel eens lang kan duren, mede omdat er ook een parkeergarage onder komt. Voorlopig is dat echter alleen nog maar koffiedik kijken. Voor de jongens die hier werken is het wel lastig, die weten zo ook niet echt waar ze aan toe zijn. Ze blijven hun baan natuurlijk wel houden, maar als de situatie zich voordoet zullen ze tijdelijk worden uitgezet naar andere theaters. Maar goed, dat is allemaal nog even afwachten." Volgens Dekker is het niet erg moeilijk om qua techniek up-to-date te blijven: "We hebben bijvoorbeeld ook al wel digitale dimmers en dergelijke. Zulke aanpassingen hebben we ook gedaan met het idee om het straks mee te nemen naar de nieuwbouw. Gelukkig krijgen we ook wel de ruimte om zulke dingen te doen. Nu gaan we bijvoorbeeld de hele vloer doen. Die dingen moet je ook gewoon bij blijven houden want voor hetzelfde geld krijgen we straks weer uitstel tot 2010." Eén van de trends die Dekker op het moment ziet is uiteraard die van de beweegbare spots. "Zelf hebben we ze niet aangezien ze hartstikke duur zijn, maar de gezelschappen brengen ze dan zelf mee. Ik denk ook dat het in de toekomst hetzelfde gaat als in Amerika. Je hebt dan een leeg theater en daar wordt per voorstelling alles in gehangen. Wij hebben hier ook al voorstellingen waarbij we onze zaalspots niet of nauwelijks gebruiken." Qua geluid is het voor Dekker al helemaal duidelijk wat hij straks zou willen: "Het liefst zou ik een eigen geluidsset zien die we voor 80 à 85% gebruiken en de rest nemen ze dan mee.

Ik denk namelijk dat een op de zaal afgestemde geluidsinstallatie ideaal is voor een gezelschap dat binnenkomt."

Passie

Wie Paul Dekker over zijn werk hoort praten, kan alleen maar concluderen dat hij iemand is die zijn werk uit passie doet. Hij beaamt het zelf aan de hand van een voorbeeld: "Ik heb geen baan van negen tot vijf. Dat wil ik niet en dat kan ook niet. Om acht uur moet de show draaien. We hebben met Tineke Schouten een keer meegemaakt dat een dimmerrack totaal uitbrandde. Het liep tegen half zes, we wilden even kijken of alles werkte, we zetten het aan en het brandde helemaal uit. Maar om acht uur moet de boel wel weer draaien. Dan probeer je snel bedrijven te benaderen voor materialen en om de boel te repareren en als dat dan uiteindelijk lukt dan krijg ik daar een kick van. Het is gewoon een soort magie. Een toverdrank, of een speciaal gevoel dat je geïnjecteerd krijgt. Ik probeer het wel eens te omschrijven, het theater op zich, daar is op sommige momenten zo'n bijzondere sfeer aanwezig. Zo voel ik het nog steeds, ik kan niet zonder theater. Als ik vijf weken vakantie heb gehad dan ben ik blij als ik weer kan beginnen. Ik snak naar het moment waarop de zomerstop voorbij is en het doek weer open gaat. Naar het applaus dat dan weer klinkt in de zaal, want indirect is dat ook voor ons. Zo voelt dat echt." Dekker meent sowieso dat het gros van de mensen die in het theater werken hun werk uit passie doen. Maar is er op dat gebied wel voldoende jonge aanwas? "In Utrecht en Arnhem heb je een ROC zitten waar jongeren theatertechniek kunnen leren. Daar komt op het moment best veel vanaf. Voor leerlingen uit Utrecht is Doetinchem net

wat te ver om stage te lopen, maar het ROC Arnhem levert voortdurend stagiaires. Ook volgend seizoen krijgen we er weer vier. Ik ben echt een voorstander van opleiding. Bovendien vind ik het leuk om zelf de opgedane kennis door te geven aan jongelui, dat gebeurt nu dus ook. We krijgen ook wel eens jongens die het helemaal niks vinden en de theaterwereld maar als een 'homowereld' beschouwen. Het mooie is dat daar ook weer jongens tussen zitten die het dan later toch wel mooi vinden als ze eenmaal weten wat er allemaal bij komt kijken. Ik denk dat er straks misschien wel een overvloed komt. Aan ons de taak om er dan de goeden tussenuit te pikken."

Toekomst

Voor Dekker zelf is een leven zonder theater niet voor te stellen. Toch zal dat er ooit wellicht van komen. Dekker: "Ik zat er laatst toevallig aan te denken. Ik fiets elke ochtend voorbij de plek waar de nieuwbouw gaat komen. Ik zag die plek en dacht 'stel je nou eens voor dat ik straks 65 word...ik kan niet zonder theater...zou het dan niet mooi zijn als ik dan tot mijn dood nog af en toe kan binnenlopen en nog wat kan betekenen voor de schouwburg, af en toe nog wat dingen op kan lossen?' Dat lijkt me echt mooi. Misschien dat dat nu wel anders is met die jonge jongens. Ze zien het toch eerder als 'baan'." Ofschoon het dus nog enkele jaren duurt voordat het oude Amphion de deuren sluit, weet Dekker al precies wat hij doet wanneer voor het laatst de lichten uitgaan: "Ik heb me nu al voorgenoemen om als allerlaatste weg te gaan. Ik wil hier nog even op het podium zitten om alles goed in me op te kunnen nemen. Het is dat 's avonds het alarm er op moet, anders bleef ik denk ik nog slapen ook...."